

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

NÁRODNÍ CENTRUM
PRO MEDICÍNSKÉ NOMENKLATURY
A KLASIFIKACE

UNIVERZITA
KARLOVA

Česká verze Mezinárodní klasifikace nemocí, 11. revize (MKN-11) a plánování implementace v ČR

Ing. Dana Krejčová
MUDr. Miroslav Zvolský
RNDr. Šárka Daňková

Kla si fi Kon

Konference
o klinických
klasifikačních
a terminologických
systémech
a jejich
použití
v českém
zdravotnictví

seminář 9. 11. 2021

Seminář Výstupy projektu NCMNK
KlasifiKon, 9. listopadu 2021

Akce je pořádána v rámci projektu NCMNK - Národní centrum pro medicínské
nomenklatury a klasifikace, registrační číslo CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016089.

Základní informace o MKN-11

- Nejen klasifikace, ale velmi podrobná terminologie (slovník pojmů)
- Není to kniha, je to databáze
- Umožňuje kombinování kódů, tzv. „postkoordinace“ – vytváření podrobné informace použitím více kódů najednou
- „Extension codes“ – násobně zvyšují informační obsah, např. závažnost diagnózy, podrobnou topografii, morfologický nález, chemické látky, patogeny,...
- 25. května 2019 schválena rezoluce [A72/29](#), která zavádí MKN-11 s platností od 1. 1. 2022 s pětiletým přechodným obdobím pro vykazování statistických údajů v oblasti mortality

Tvorba české verze MKN-11

- Terminologická vrstva MKN-11 (tzv. Foundation layer) obsahuje přes 129.000 termínů, z toho více než 55 000 položek pro kódování mortality a morbidity (MMS)
- **Český překladatelský tým** – 10členný interní tým z ÚZIS ČR + 2 experti z ÚBLG
- Spolupráce s experty z Ústavu dějin lékařství a cizích jazyků, 1. LF UK
- Kliničtí experti – jsou oslovováni k ověření překladu a doplnění české terminologie po 1. fázi překladu; nominováni od ČLS JEP
- **Překlad probíhá ve webové platformě dodané WHO**
- Importem nahrány termíny z MKN-10 (názvy kódovaných položek), zaujmají asi 2 % obsahu MKN-11

Prostředí překladatelské platformy

Přihlášen jako : dana.krejcovova@uzis.cz | Správa účtu | Odhlášení

Translations ICD-11

Vyhledávání [Pokročilý vyhledávání] Procházet Komentáře k překladu Problémy...

poruchy

- 100%-100% Poruchy spánku a bdění
- 100%-100% Onemocnění nervového systému
- 100%-100% Onemocnění zrakového systému
- 100%-100% Onemocnění ucha nebo mastoidního výběžku
- 100%-100% Onemocnění oběhového systému
- 100%-100% Onemocnění dýchacího systému
- 100%-100% Onemocnění trávicího systému
- 100%-100% Onemocnění kůže
- 100%-100% Onemocnění muskuloskeletálního systému nebo pojivové tkáně
- 100%-100% Onemocnění urogenitálního systému
- 100%-100% Stavy související se sexuálníím zdravím
- 100%-100% Těhotenství, porod a šestinedělí
- 100%-100% Některé stavy vzniklé v perinatálním období
- 100%-100% Vývojové anomálie
- 100%-100% Příznaky, znaky nebo klinické nálezy nezařazené jinde
- 100%-100% Poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin
- 100%-100% Vnější příčiny nemoci a úmrtnosti
- 100%-100% Faktory ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotnickými službami
- 100%-100% Kódy pro speciální účely
- 100%-100% Supplementary Chapter Traditional Medicine Conditions - Module I [No translation available]
- 100%-100% Doplnková část pro posuzování funkčních

Definition

This chapter contains diseases of the ear and diseases of the mastoid process.

Tato kapitola zahrnuje onemocnění ucha a mastoidního výběžku.

Current Stage **IMPORTANT!** Next Stage

Stage2 Stage2

Title and Synonyms

Is Title

Is Title

Diseases of the ear or mastoid process

Onemocnění ucha nebo mastoidního výběžku

Stage2 Stage2

onemocnění ucha nebo bradavkového výběžku

Stage2 Stage2

nemoci ucha nebo processus mastoideus

Stage2 Stage2

Add here other synonyms that have no English equivalent. (If there are more than one add only one and the system will provide a new empty space after you submit)

Stage2

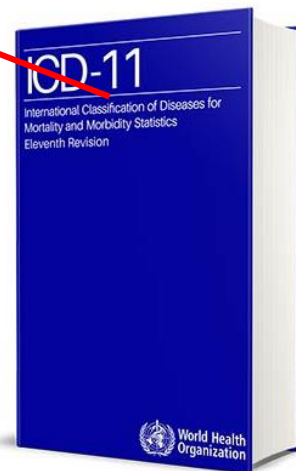
Postup práce tvorby české MKN-11

- **Překladatel**
  - ✓ užití metodických materiálů
  - ✓ základní překlad, konzultace s UK, workshopy, vypořádání připomínek
- **Klinický expert**
  - ✓ kontrola správnosti a odbornosti termínů, doplnění chybějících a nejasných termínů a synonym, kontrola kompletnosti kapitoly
- **Jazyková kontrola**
  - ✓ kontrola konzistence překladu, uplatnění pravidel pro překlad, jazykové správnosti
- **Postprodukce**
  - ✓ nahrání do platformy prostřednictvím WHO
  - ✓ doplnění synonym a přidružených termínů, doplnění kombinace termínů, finální úpravy a sjednocení textu, jednotná terminologie

Časový harmonogram

MKN

začátek
2022

vytvoření české verze MKN-11 (1. verze)

1. polovina
2022

připomínkování experty

září 2022

schválení a publikace 1. české verze MKN-11

2. polovina
2022

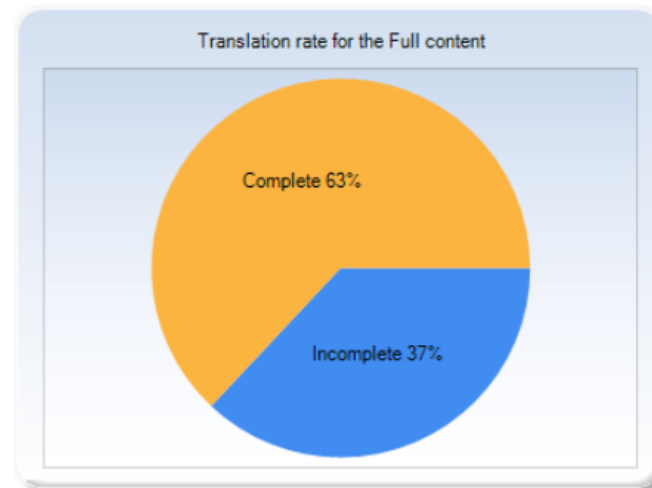
oponentura „široké veřejnosti“

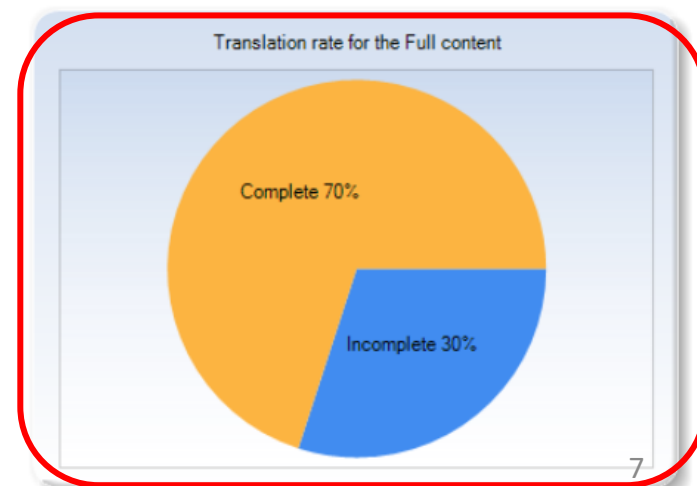
Současný stav české verze MKN-11

- **70 %** obsahu přeloženo
- **103 957** doplněných českých termínů
- dokončené kapitoly: **1**
- v procesu validace KE: **7**
- kapitoly k validaci: **4**
- v procesu interní validace: **4**
- v procesu překladu: **10**

Quality adjusted completion rates ?

Raw completion rates

Kroky potřebné pro implementaci MKN-11

(Pre)implementační analýza

- Prvním předpokladem implementace MKN-11 v ČR je existence české verze a navazujících materiálů a podkladů pro použití v informačních systémech.
- Dalším předpokladem implementace MKN-11 v praxi je její základní představení – prezentace, distribuce, vzdělání v oblasti jejího používání
- Je nutné mapovat reálné potřeby a možnosti implementace MKN-11 v národně relevantních systémech a na základě podkladů a zpětné vazby provést rozhodnutí v některých technických oblastech
- Klíčovým krokem je legislativní ukotvení

Načasování aktivit = roadmapa

Aktivita	2021												2022												2023												2024												2025												2026												2027											
	měsíc												měsíc												měsíc												měsíc												měsíc												měsíc												měsíc											
Řídící kroky																																																																																				
· Deklarace záměru zavedení MKN-11 v ČR													■																																																																							
· Rozhodnutí o zveřejnění 1. české verze MKN-11																									■																																																											
· Rozhodnutí o způsobu nasazení MKN-11 v ČR (MMS/národní linearizace/Foundation)																									■																																																											
· Rozhodnutí o způsobu distribuce české verze MKN-11																									■												■																																															
· Rozhodnutí o úpravě datových rozhraní																																					■												■																																			
· Rozhodnutí o termínu zavedení české verze MKN-11																																																	■																																			
Příprava	■												■												■												■												■												■												■											
· Preimplementační analýza	■												■												■												■												■												■												■											
· Tvorba a schválení implementačního plánu	■												■												■												■												■												■												■											
· Aktualizace a realizace implementačního plánu	■												■												■												■												■												■												■											
· Mapování terénu	■												■												■												■												■												■												■											
· Identifikace potřeb	■												■												■												■												■												■												■											
· Příprava podkladů pro rozhodnutí o způsobu nasazení české verze MKN-11	■												■												■												■												■												■												■											
· Příprava podkladů pro rozhodnutí o způsobu distribuce české verze MKN-11	■												■												■												■												■												■												■											
Česká verze MKN-11	■												■												■												■												■												■												■											
· Vytvoření české verze MKN-11 (1. verze)	■												■												■												■												■												■												■											
· Připomínkování expertů	■												■												■												■												■												■												■											
· Schválení a publikace 1. české verze MKN-11	■												■												■												■												■												■												■											
· Distribuce informace, navázání kontaktu s poskytovateli ZS a producenty SW	■												■												■												■												■												■												■											
· Oponentura "široké veřejnosti"	■												■												■												■												■												■												■											
· Nastavení aktualizačního procesu české verze MKN-11	■												■												■												■												■												■												■											
· Podpora české verze (např. vypořádávání návrhů na změny pro rok R+2)	■												■												■												■												■												■												■											
· Pravidelné aktualizace MKN-11 a navazujících podkladů	■												■												■												■												■												■												■											
Metodika použití MKN-11, navazující další nástroje	■												■												■												■												■												■												■											
· Iničiální Pravidla kódování, překlad doprovodných dokumentů	■												■												■												■												■												■												■											
· Tvorba číselníků	■												■												■												■												■												■												■											
· Tvorba/úprava specifických manuálů	■												■												■												■												■												■												■											
· Převodník z MKN-10 na MKN-11 (příprava)	■												■												■												■												■												■												■											
· Bridge coding studie	■												■												■												■												■												■												■											
· IRIS, pravidla pro výběr základní příčiny	■												■												■												■												■												■												■											
Prezentace/publikace české verze MKN-11	■												■												■												■												■												■												■											
· Identifikace možností zobrazení	■												■												■												■												■												■												■											
· Výběr nástroje pro prezentaci a distribuci	■												■												■												■												■												■												■											
· Realizace prezentačního nástroje	■												■												■												■												■												■												■											
Edukace	■												■												■												■												■												■												■											
· Šíření povědomí o MKN-11	■												■												■												■												■												■												■											
· Příprava vzdělávacích materiálů/nástrojů	■												■												■												■												■												■												■											
· Iničiální školení (základní principy, vzhled a struktura MKN-11)	■												■												■												■												■												■												■											
· Školení lektorů	■												■												■												■												■												■												■											
· Detailní školení kódování dle MKN-11, specificky zaměřená školení	■												■												■												■												■												■												■											
· Dlouhodobé vzdělávání	■												■												■												■												■												■												■											
Legislativa	■												■												■												■												■												■												■											
· Zmapování relevantní legislativy, která s MKN souvisí	■												■												■												■												■												■												■											
· Identifikace nových potřeb legislativního ukotvení	■												■												■												■												■												■												■											
· Příprava návrhů změn legislativních dokumentů	■												■												■												■												■												■												■											
· Připomínkové řízení, akceptace	■												■												■												■												■												■												■											
Praktická implementace	■												■												■												■												■												■												■											
· Příprava podkladů pro změnu datových rozhraní	■												■												■												■												■												■												■											
· Úprava datových rozhraní NZIS a DASTA	■												■												■												■												■												■												■											
· Úprava datových rozhraní zdravotních pojišťoven	■												■												■												■												■												■												■											
· Úprava CZ-DRG	■												■												■												■												■												■												■											
· Úpravy informačních systémů poskytovatelů	■												■												■												■												■												■												■											
Koordinace s dalšími klasifikacemi	■												■												■												■												■												■												■											
· Koordinace s MKN-O a systémy sběru onkologických dat	■												■												■												■												■												■												■											
· Koordinace s obsahem a vydáním MKF a dalšími nástroji pro popis funkčního stavu	■												■												■												■												■												■												■											
· Koordinace se systémy pro popis vzácných onemocnění	■												■												■												■												■												■												■											

Meziresortní pracovní komise pro přípravu a koordinaci zavedení MKN-11 v ČR

- Pro účely informovanosti, participace a komunikace s aktéry
- Složena ze zástupců dotčených institucí:
  - Ministerstvo zdravotnictví ČR
  - Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
  - Český statistický úřad
  - Státní zdravotní ústav
  - Státní ústav pro kontrolu léčiv
  - Národní centrum elektronického zdravotnictví
  - Zdravotní pojišťovny
  - Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně
  - Česká lékařská komora, Česká lékárnická komora, Česká stomatologická komora
  - Asociace poskytovatelů zdravotních služeb

Meziresortní pracovní komise pro přípravu a koordinaci zavedení MKN-11 v ČR

- Schválena poradou vedení Ministerstva zdravotnictví ČR jako odborný poradní orgán s cílem:

Zajistit informovanost jednotlivých institucí o 11. revizi MKN, jejich vlastnostech a dopadech na jednotlivé agendy

Zajistit sběr námětů na akce a změny procesů nutné pro přechod na MKN-11 z jednotlivých institucí

Pravidelně informovat poradu vedení o stavu implementace MKN-11

Zjistit konkrétní potřeby jednotlivých institucí/agend na přechod na MKN-11 včetně požadavků na technické zajištění a zjištění možných termínů přechodu na MKN-11

Vytvořit personální kapacity a zajistit proškolení expertů z jednotlivých institucí

Identifikovat možné problémy, rizika a konflikty při implementaci MKN-11

Aktivně diskutovat a realizovat kroky směřující k zavedení MKN-11 v praxi, spolu se zhodnocením rizik a problémů s tím spojených

Hlavní výzvy související s implementací

- Na jaké úrovni bude MKN-11 v ČR implementována?
  - a) MMS
  - b) „národní“ linearizace
  - c) Foundation
- Jak bude zavedení MKN-11 načasováno?
  - a) jednotné systémové ve všech agendách najednou
  - b) individualizované zavedení MKN-11 v agendách nezávisle
- Jaký bude způsob prezentace a distribuce MKN-11?
  - a) (WHO) prohlížeč klasifikace
  - b) „Coding Tool“, tedy fulltextové vyhledávání termínů v klasifikaci MKN-11, resp. ve vrstvě Foundation
  - c) národní rozhraní API s rozšířenými službami

Mezinárodní spolupráce

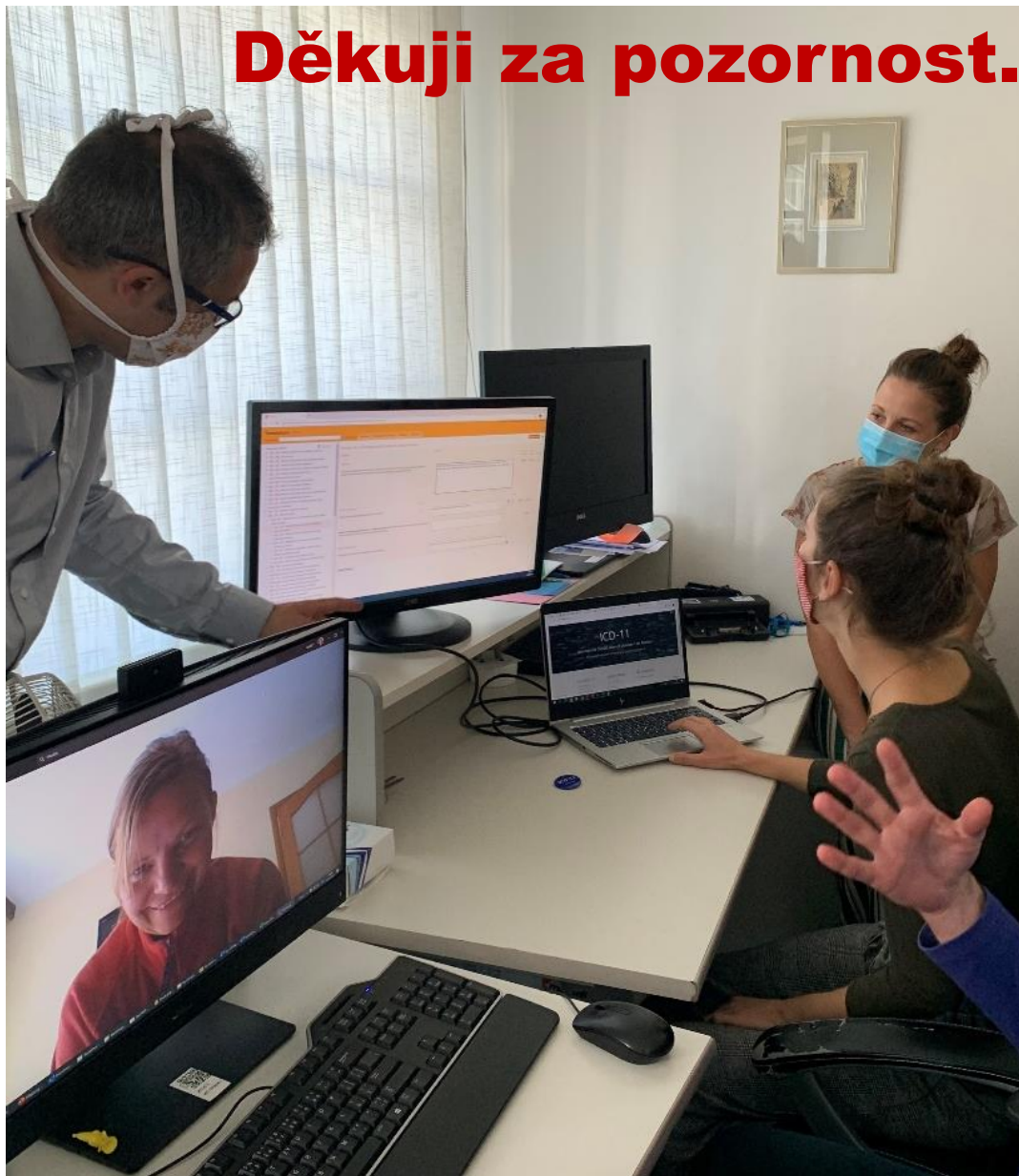

- Intenzivní komunikace s Polskem a Slovenskem, v obou státech připravují překlad MKN-11
- Komunikace s WHO - konzultace týkající se problematiky překladu
- Konzultace s Nizozemskem a Německem
- WHO Europe iniciovala intenzivnější spolupráci v rámci „WHO-FIC Europe Network“ - vytvoření prostoru pro evropské státy pro sdílení zkušeností s přípravou a implementací MKN-11 (a dalších klasifikací) v jednotlivých zemích

Kla si fi Kon

Konference
o klinických
klasifikačních
a terminologických
systémech
a jejich
použití
v českém
zdravotnictví

Děkuji za pozornost.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

NÁRODNÍ CENTRUM
PRO MEDICÍNSKÉ NOMENKLATURY
A KLASIFIKACE

UNIVERZITA
KARLOVA